

200 føroyingar havt herviliga sjúku

Yvir 200 fólk í Føroyum hava fingið meningococsjúkuna (vanliga nevnd meningitis) síðani 1980.

Tiggju doyðu av sjúkuni.

Árini 1980—1987ingu 193 sjúkuna. Og higartil í ár eru átta tilburðir skrásettir. Ongin er deyður í ár og heldur ikki í fjør doyði nakar. Í fjør vóru annars bara sjei tilburðir og eru tað nógv færri enn árin frammanundan. Í 1981 til dømis vóru 42 tilburðir.

Men sjei tilburðir eru eisini nógvir, samanborið við Danmark til dømis. Sambært tilkari samanbering eiga í mesta lagi triggir tilburðir at vera í Føroyum um árið.

Ongin veit, hvi

meningococsjúkan er so nógv vanligari her á landi enn í Danmark.

Enn er ikki møgult at koppseta móti sjúkuni, sum er sera álvarsleg og krevur skjóta viðgerð.

Uttan viðgerð doyggja 90% av sjúklingunum. Men verður sjúkan skjótt staðfest og viðgjørð á rætta hátt, er deyðis-leikin minni enn 10%.

Dropasmitta

Meningococarnir smitta við dropasmittu frá nasa- og svelgrúmi.

Fleiri meningitissløg eru, men bara hetta eina smittar.

Men tað er heilt sjáldan, bakterian, meningococurnin, elvir til meningitis.

Vanliga livir bakterian í nasa- og svelgrúmi hjá tí smittaða, uttan at viðkomandi gerst sjúk. Bakterian kann vera í fólk í vikur, kanska mánaðir.

Ikki er óhugsandi, at millum 10 og 30% av fólkunum her á landi í løtuni hava bakteríuna.

Ongin veit, hvi nøkur fáa sjúkuna og tey flestu ikki.

Fyribyrging

Koppseting er ongin enn. Men tað ber til at fyribyrgja óneyðugum avleiðingum.

Her er fyrst og fremst avgerandi, at øll, eisini tey, sum fáa rifampicinviðgerð, sum hava havt

Aldursbýti var hetta:

Aldursbólkar:	1988	1987	1986	1985	1984	1983	1982	1981
(pr. 6.7.88)								
0 - 1 ár	2	0	3	2	5	1	6	5
1 - 4 -	4	3	6	7	12	15	7	18
5 - 9 -	1	0	4	4	6	4	3	7
10 - 14 -	0	2	1	0	3	2	4	8
15 - 19 -	0	1	2	1	1	3	4	0
20 - 79 -	1	1	0	0	4	1	2	4
TILSAMANS:	8	7	16	14	31	26	26	42

Síðani 1. januar 1980 hava 201 fólk í Føroyum havt meningitis.

Sum tað sæst á talvuni, rakar sjúkan serliga smáborn.

Einasta fyribyrging er at vera serliga ansin viðvikandi sjúkuteknum og alt fyri eitt koma undir læknaviðgerð.

Skjót og rótt viðgerð hjargar lívinum hjá flestu sjúklingunum.

nært samband við meningitissjúkling við sjúkubyrjan, alt fyri eitt fara til lækna, fáa tey sjúkutekin.

Onnur, familja, arbeiðsfelagar og kenningar, eiga eisini at hava eyguni eftir fólk, sum eru í vanda fyri at fáa sjúkuna.

Tað er eisini nevnt, men ikki prógvað, at góð luftnýggging inni (opin vind-eygu av og á) og rúmhitu undir 22 stigum minka vandan fyri meningococsjúkum.

(Kelda: landslæknin)

Sjúkutekin

Havduðverkur

Skjálvti

fepur

Ússalig almennstøða

Útbrot við smáum blóðingum, sum kunnu gerast stórrí, í húðini

Spýggja

Svimbul

Stirðni í nakka og ryggi (høkan fæst ikki niður á bringuna).

Rokni- kynstrið heldur onki at reypa av

«Og tað eru umleið 9 fyri hvørji 1.000 fólk, hava vit roknað rætt».

Tað høvdu vit ikki.

Ein lesari, sum er kringari í matematikkini enn vit á Sosialinum, hevur gjørt vart við, at telni í tíðinda-stubbanum «Onki at reypa av» í blaðnum hósdagin heldur ikki eru nakað at reypa av. Tí tey eru skeiv.

Tíðindini vóru um deyðsvanlukkur í ferðsluni í teimum trimum skandinavisku londunum árin 1983—87. Ein kann, sum eitt tryggingarfelag hevur gjørt, visir, at í Danmark doyðu 3.521 fólk í ferðsluni hesi fimm árin, í Svøríki 3.417 og í Noregi 2.068.

Hetta svarar til 1,38 fyri hvørji 10.000 fólk um árið í Danmark, 1,01 í Noregi og 0,83 í Svøríki.

Í Føroyum doyðu tilsamans 48 fólk í ferðsluni hesi fimm árin, 1983—87. Tað eru 9,6 í miðal um árið. Brúka

vit so fólkatalið 45.000 sum grundarlag, verður úrslitið 2,1 fyri hvørji 10.000.

Ella 50% fleiri enn í Danmark. Men rætta talið er altso 2,1 og ikki 9. Eitt keðiligt met at hava kortini.

hd

Tríggjar vikur afturat

Ein 35 ára gamal maður, sum hevur sitið fyra vikur í varðhaldi, skuldsettur fyri millum annað neyðtøku-roynd fyrst í juni, fekk mikudagin trýggjar vikur afturat, til 27. juli.

Maðurin noktar seg sekan. Verjin hjá honum mótmælti kravinum hjá ákærvaldinum um longda fongsling, men fer tó ikki at skjóta úrskurðin hjá Føroya rætti inn fyri Landsrættin.

Rætturin avgjórði í sambandi við grundlógaravhoyringina 8. juni, at maðurin skal mentalkannast.

Á rættarfundinum mikudagin varð tann 14 ára gamla gentan, hann er skuldsettur fyri at hava roynt at neyðtikið, avhoyrd.

hd

Hvør sín máta at rokna út bótina

Prinsipp og ikki krónur.

Hetta verður kjarnin í einum sakarmáli millum Lærarafelagið og Landsstýrið, sum kanska er á veg.

Lærarafelagið og Landsstýrið eru ofta í rættinum og sambært Skúlablaðnum eru útlit

fyrí enn einum sakarmáli millum partarnar.

Skúlablaðið skrivur, at Lærarafelagið fekk eina bót upp á 272.084 kr., tí lærarar fóru ikki til arbeiðis 29. september 1986. Fleiri fakfeløg mæltu limum sínum til at vera við hús hendan dagin fyri at

mótmæla inntøkulógum Landsstýrisins.

Men lærarar eru tænastufólk og hava tí ikki loyvi til at leggja niður arbeiðið. Lærararnir mistu lønina fyri hendan dagin, tað vil siga 1/30 partur varð tikin av mánaðarlønini. Harafturat fekk Lærarafelagið bót, 1/30 av lønini hjá lærarunum. Landskúlafyrisingin hevur roknað út, at hetta verða 272.084 kr.

Men Lærarafelagið hevur sent ein kekk upp á 263.014 kr.

Og so er tað prinsippið: LSF sigur, at bótin skal takast av lønini, lærararnir áttu at havt fingið, áðrenn dagslønin (fyri 29. september) var drigin frá. Tað vil siga av brutto-lønini.

Lærarafelagið sigur, at bótin skal takast av lønini, lærararnir finga

goldna, av nettolønini.

So er spurningurin, um LSF og Landsstýrið góðtaka sjónarmiðið hjá Lærarafelagnum. Ella tað verður latið Føroya rætti at avgera málið, skrivur Skúlablaðið.

hd

Rætting

Tað var Finnur og ikki Leivur

Í ummælinum av konsertini hjá Frændum í Sosialinum týsdagin 5. juli, skrivaði eg í gáløysni, at tangentleik-

arin æt Leivur. Tað skuldi sjálvsagt vera Finnur.

heðin

**Spurningar um
eyðkvæmi
(AIDS)?
Ring
Eyðkvæmis-
linjuna
11832
Hvønn týsdag
millum
kl. 16.00—18.00**